

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת משה סעדה

פ/25/6318

הצעת חוק העדפה מתקנת למשרתים בשירות צבאי או לאומי, התשפ"ו-2025

- מטרה
1. מטרת חוק זה היא לקבוע כי כל העדפה מתקנת, מכל סוג, הניתנת ליחידים מתוך קבוצות אוכלוסייה מסוימות, תינתן למי ששירת בשירות צבאי או לאומי בלבד.
- הגדרות
2. בחוק זה –
- ”שירות לאומי” – שירות אזרחי כהגדרתו בחוק שירות אזרחי, התשע”ז-2017¹, או שירות לאומי-אזרחי כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע”ד-2014²;
- ”שירות צבאי” – שירות סדיר כאמור בסעיף 15 ו-16 לחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ”ו-1986³.
- מתן העדפה מתקנת
3. העדפה מתקנת הניתנת ליחידים מקבוצות אוכלוסייה מסוימות, לרבות ייצוג הולם על פי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי”ט-1959⁴, וכן הקלה בתנאי הקבלה ללימודים מתוקף חוק זכויות הסטודנט, התשס”ז-2007⁵, תינתן למי ששירת בשירות צבאי או לאומי בלבד.
- חריגים
4. הוראות חוק זה לא יחולו על הבאים:
- (1) עולה חדש שעלה לארץ בגיל 25 ומעלה;
- (2) מי שלא שירת מחמת מצבו הבריאותי;

¹ ס”ח התשע”ז, עמ’ 632.

² ס”ח התשע”ד, עמ’ 380.

³ ס”ח התשמ”ו, עמ’ 107.

⁴ ס”ח התשי”ט, עמ’ 86.

⁵ ס”ח התשס”ז, עמ’ 320.

(3) אדם עם מוגבלות לפי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998⁶;

(4) העדפה מתקנת הניתנת לאזרחים ותיקים.

דברי הסבר

מדינת ישראל התמודדה בשנתיים האחרונות עם מלחמה מהקשות בתולדותיה. שנות המלחמה הבליטו בעוצמה את הפער בין שני סוגי אזרחים במדינה – אלו שתורמים לה ומשרתים אותה, ואלו שלא. בעוד משרתי המילואים נקראו שוב ושוב, ושירתו מאות ימי מילואים בשנתיים האחרונות, צעירים אחרים בני גילם המשיכו כרגיל בחייהם ולא השתתפו במשימות הלאומיות.

אם לא די בכך, התברר שוב כי ישנו יחס הפוך בין מידת השותפות של קבוצות אוכלוסייה מסוימות במשימות הלאומיות, לבין הקדימות, הסיוע והמענקים הניתנים לאזרחים. ככל שמדובר באוכלוסיות שאינן משרתות, הן זוכות בחקיקה לסיוע נדיב, תקציבים, קדימות והעדפות מתקנות, ואילו אלו שמשרתים את המדינה, מסכנים את חייהם ומשלמים מחירים יקרים מנשוא, נשארים בסוף התור.

הצעת חוק זו נועדה לשים סוף לעוול. על פי הצעת החוק, כל העדפה מתקנת, הקלה בלימודים, קדימות במכרזים של המדינה וכן הלאה, תינתן אך ורק למי ששירת את המדינה בשירות צבאי או לאומי-אזרחי. אין משמעות הדבר ביטול ההעדפות, אלא קביעה מוסרית, שגם מי שמתועדף מסיבות מוצדקות, לא יכול לעקוף את מי ששווה לו אשר שירת את המדינה. לכן העדפות לאוכלוסיות פריפריה, מצב סוציו-אקונומי נמוך, נשים, בני העדה האתיופית, בני המגזר הערבי והדרוזי וכן הלאה, יינתנו אך ורק למשתייכים לקבוצות אלה, שגם תרמו למדינה.

בהצעת החוק מוצע להחריג עולים הזכאים להעדפה שעלו לארץ לאחר גיל הגיוס, פטורים משירות על רקע בריאותי, אנשים עם מוגבלויות וכן העדפות הניתנות לאזרחים ותיקים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ד' בכסלו התשפ"ו (24.11.2025)

⁶ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152.